

Adroddiad er gwybodaeth

Swyddog Arweiniol

**Shân Morris, Prif Swyddog Cynorthwyol
(Polisi a Chynllunio Corfforaethol)**

Swyddog Cyswllt

**Pippa Hardwick, Rheolwr Cynllunio
Corfforaethol)**

Pwnc

**Monitro Perfformiad Ebrill 2020 – Medi 2020 - Hanner
Blwyddyn**

HANNER BLWYDDYN

- 1 Darparu gwybodaeth i'r Aelodau ynghylch gweithgarwch a pherfformiad Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn erbyn ei amcanion gwella a llesiant a gweithgarwch digwyddiadau eraill o bwys.

CRYNODEB

- 2 **Yr holl ddigwyddiadau** - Yn ystod hanner cyntaf y flwyddyn fe aeth y Gwasanaeth at 2,607 o ddigwyddiadau brys a galwadau diangen - sef 2% yn llai nag yn yr un cyfnod yn 2019/20.
- 3 **Tanau yn ôl categori** - Aethpwyd at gyfanswm o 1,087 o danau rhwng Ebrill a Medi, sef gostyngiad o 1.8% o gymharu â'r un cyfnod y llynedd. Cynyddodd tanau damweiniol eilaidd 43% (295 o danau i 422 o danau), roedd y mwyafrif (90%) o ganlyniad i ddeiliaid yn llosgi sbwriel a gwastraff gardd mewn gerddi preifat.
- 4 **Prif danau yn ôl cymhelliad** - Cafwyd gostyngiad mewn prif tanau damweiniol ac eilaidd yn ystod hanner cyntaf y flwyddyn; 10.6% a 19.3% yn ôl eu trefn.
- 5 **Tanau yn ôl math a chymhelliad** - Cafwyd gostyngiad yn nifer y prif danau mewn adeiladau annomestig rhwng Ebrill a Medi; 43 eleni o gymharu â 38 yn y flwyddyn flaenorol. O'r rhain, digwyddodd 26 yng Ngharchar EM Berwyn o gymharu â 27 yn y flwyddyn flaenorol.
- 6 **Galwadau diangen** - aethpwyd at 1,241 o alwadau diangen yn ystod hanner cyntaf y flwyddyn, sef 2.9% yn fwy nag yr aethpwyd atynt y llynedd a mwy nag unrhyw flwyddyn ers 2016/17. Cafwyd mymryn o ostyngiad mewn Larymau Tân Awtomatig a larymau tân maleisus ond cafwyd cynnydd o 9.7% mewn galwadau diangen didwyll o gymharu â'r flwyddyn flaenorol.
- 7 **Digwyddiadau gwasanaeth arbennig** - Fe aeth y Gwasanaeth at 67 yn llai o ddigwyddiadau (19.4%) yn ystod hanner cyntaf 2020/21 o gymharu â'r un cyfnod y llynedd. Mae nifer y Gwrthdrawiadau Traffig ar y Ffyrdd a fynychwyd wedi parhau i ostwng o gymharu â'r un cyfnod yn y flwyddyn flaenorol (55.9%). Fe ddioddefodd mwyafrif y rhai a anafwyd fân anafiadau.
- 8 **Tanau damweiniol mewn cartrefi** - Fe aeth y Gwasanaeth at 187 o danau damweiniol mewn cartrefi, sef lefel debyg i'r hyn a welwyd yn hanner cyntaf 2019/20 (186 o danau damweiniol mewn cartrefi). Ni chofnodwyd ychwaneg o farwolaethau o ganlyniad i danau damweiniol mewn cartrefi yn ystod yr ail

chwarter. Dioddefodd cyfanswm o 12 o bobl fân anafiadau rhwng Ebrill a Medi, ond ni chofnodwyd unrhyw anafiadau difrifol yn ystod y cyfnod hwn.

- 9 **Archwiliadau Diogel ac Iach** – Cwblhawyd 6,471 o archwiliadau Diogel ac Iach yn ystod y cyfnod hwn, ac o'r rhain roedd 2,157 (33%) o ganlyniad i atgyfeiriad gan asiantaeth bartner.
- 10 **Yr holl danau mewn cartrefi** - Roedd synwryddion mwg/gwres yn bresennol yn achos mwyafrif y tanau a fynychwyd mewn cartrefi er na wnaethant weithredu ar bob achlysur; nid oedd synwrydd yn bresennol yn achos 32 o'r tanau hyn.

ARGYMHELLIAD

- 11 Bod yr Aelodau'n nodi cynnwys yr adroddiad monitro perfformiad.

GWYBODAETH

- 12 Mae'r adroddiad monitro am y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2020 a 30 Mehefin 2020 (Hanner Blwyddyn) ar gael i'r Aelodau yn Atodiad 1, er gwybodaeth.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'n cynorthwyo'r Awdurdod i fonitro ei berfformiad mewn perthynas â'r amcanion gwella a llesiant sydd yng nghynllun cyfunol ar gyfer gwella a llesiant 2020/21.
Cyllideb	Mae'n cynorthwyo i dynnu sylw at unrhyw effeithiau posibl ar y gyllideb oherwydd lefel annisgwyl o weithgarwch mewn digwyddiadau.
Cyfreithiol	Mae'n cynorthwyo'r Awdurdod i sicrhau bod digon o adnoddau ar gael i ateb y gofynion sydd arno oherwydd newidiadau mewn gwaith ar gyfer digwyddiadau.
Staffio	Ni chanfuwyd unrhyw oblygiadau.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Ni chanfuwyd unrhyw oblygiadau.
Risgiau	Byddai peidio â bodloni'r gofynion cyfreithiol i adrodd ynghylch perfformiad a'i fonitro yn gallu effeithio ar y gallu i sicrhau bod digon o adnoddau ar gael i ateb y galw.

GWASANAETH TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

**Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service**

ADRODDIAD MONITRO PERFFORMIAD

Hanner Blwyddyn

Ebrill 2020 – Medi 2020

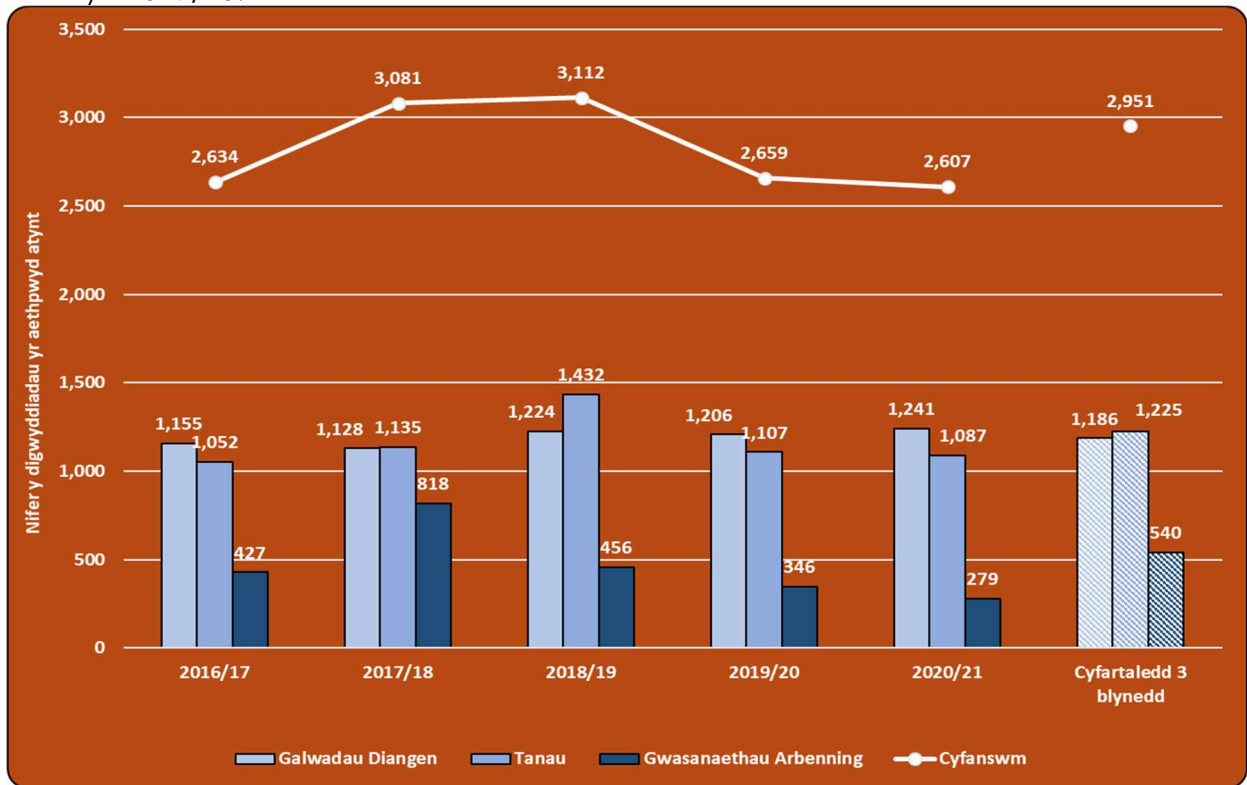
Mae'r ffigurau'n rhai dros dro a gallent fod yn agored i fân newidiadau.

CYNNWYS

ADRODD YNGHYLCH GWEITHGARWCH DIGWYDDIADAU	
YR HOLL DDIGWYDDIADAU	
Trosolwg o'r holl ddigwyddiadau yr aethpwyd atynt	1
TANAU YN ÔL CATEGORI	
Tanau yn ôl categori a chymhelliad	2
Tanau yn ôl y math o eiddo a chymhelliad	3
GALWADAU DIANGEN	
Galwadau diangen yn ôl categori	4
DIGWYDDIADAU GWASANAETH ARBENNIG	
Digwyddiadau gwasanaeth arbennig yn ôl categori	5
Gwrthdrawiadau Traffig ar y Ffyrdd a Thynnu Pobl Allan/Rhyddhau	6
MONITRO MEWN PERTHYNAS Â GWELLA A LLESIANT - AMCAN A	
Tanau damweiniol mewn cartrefi	7
Marwolaethau ac anafusion oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	8
Archwiliadau Diogel ac Iach	9
Gweithrediad Larymau Mwg	10
GEIRFA	
Geirfa	11

1.0 Yr Holl Ddigwyddiadau

1.1 Yn ystod chwe mis cyntaf 2020/21 aeth y Gwasanaeth at 2,607 o ddigwyddiadau brys a galwadau diangen - sef 2% yn llai nag yn yr un cyfnod yn 2019/20.

Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Blwyddyn Lawn		Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	
Cyfanswm y digwyddiadau yr aethpwyd atynt	2020-21	1,379	1,228			2,607	↓ 2.0%	2,951	↓ 11.7%
	2019-20	1,330	1,329			2,659			
Cyfanswm y tanau	2020-21	654	433			1,087	↓ 1.8%	1,225	↓ 11.3%
	2019-20	586	521			1,107			
Cyfanswm y digwyddiadau gwasanaeth arbennig	2020-21	98	181			279	↓ 19.3%	540	↓ 48.3%
	2019-20	171	175			346			
Cyfanswm y galwadau diangen	2020-21	627	614			1,241	↑ 2.9%	1,186	↑ 4.6%
	2019-20	573	633			1,206			

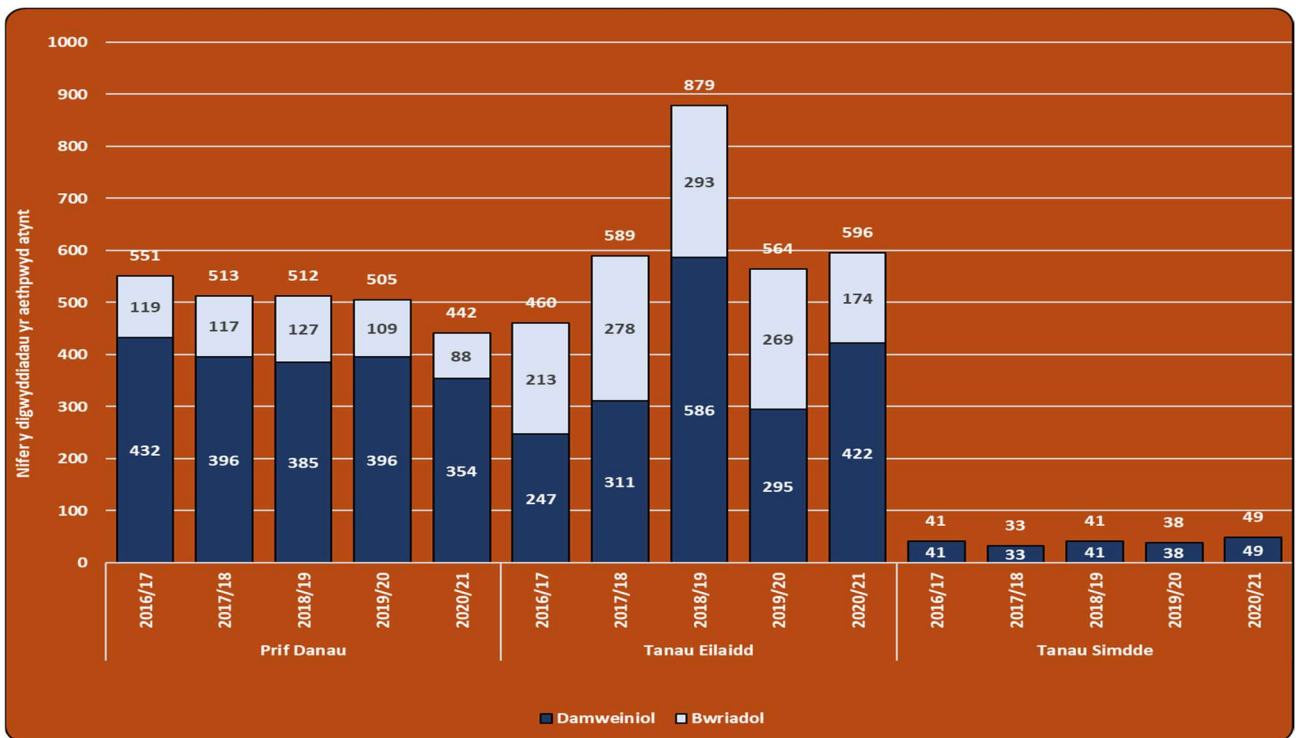
Mae cymariaethau gyda'r flwyddyn flaenorol a'r cyfartaledd 3 blynedd i'w gweld yn y golofn dde yn y tabl.

2.0 Tanau, yn ôl Categori a Chymhelliad

2.1 **Prif danau** – maent wedi gostwng o un flwyddyn i'r llall ers 2016/17. Yn 2020/21, cafwyd gostyngiad o 12.5% o gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Y gostyngiad mwyaf arwyddocaol oedd y gostyngiad o 19.3% a gafwyd yn nifer y prif danau bwriadol.

2.2 **Tanau eilaidd** – Cafwyd cynnydd o 5.7% yng nghyfanswm y tanau eilaidd yn 2020/21 o gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Tra bo tanau eilaidd bwriadol wedi gostwng 35.3% cafwyd cynnydd sylweddol o 43% yn nifer y tanau eilaidd damweiniol. Digwyddodd mwyafrif y tanau eilaidd (dros 90%) mewn eiddo 'Tu Allan'.

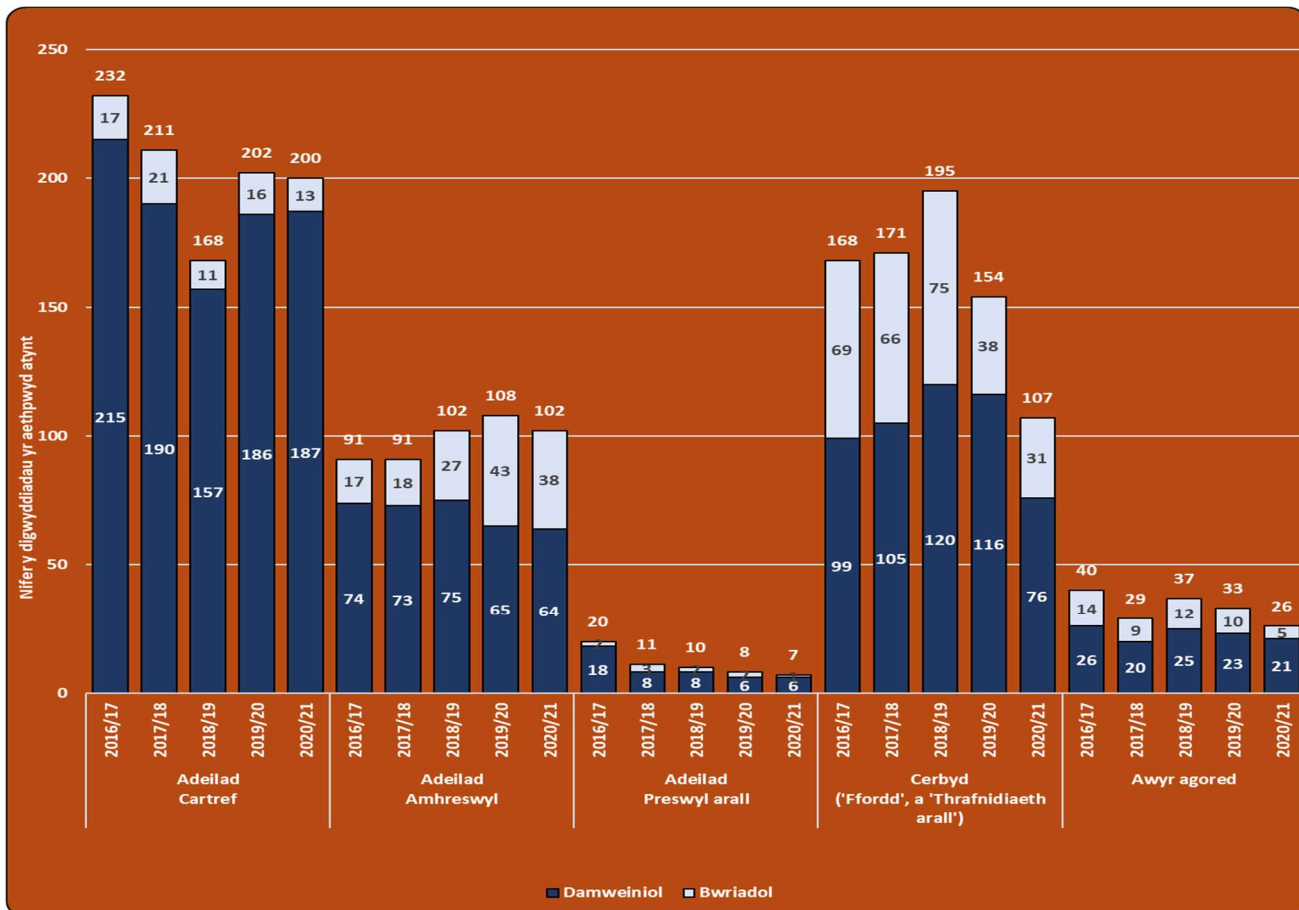
Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Blwyddyn Lawn	Cyfaraledd y 3 blynedd ddiwethaf
Prif danau	2020-21	225	217			442	510 ↓ 13.3%
	2019-20	238	267			505	
Tanau eilaidd	2020-21	394	202			596	678 ↓ 12.0%
	2019-20	319	245			564	
Tanau simnai	2020-21	35	14			49	37 ↑ 32.4%
	2019-20	29	9			38	

Mae cymariaethau gyda'r flwyddyn flaenorol a'r cyfaraledd 3 blynedd i'w gweld yn y golofn dde yn y tabl.

3.0 Prif danau, yn ôl y Math o Eiddo a Chymhelliad

- 3.1 Yn ystod hanner cyntaf 2020/21 cafodd 38 o brif danau eu cynnau'n fwriadol mewn adeiladau annomestig o gymharu â 43 yn ystod yr un cyfnod y flwyddyn flaenorol.
- 3.2 O'r tanau bwriadol uchod, digwyddodd 26 yng Ngharchar EM Berwyn o gymharu â 27 y flwyddyn flaenorol, y tro cyntaf i'r ffigwr ostwng ers i'r carchar agor, er mai dim ond mymryn o wahaniaeth a welwyd o gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

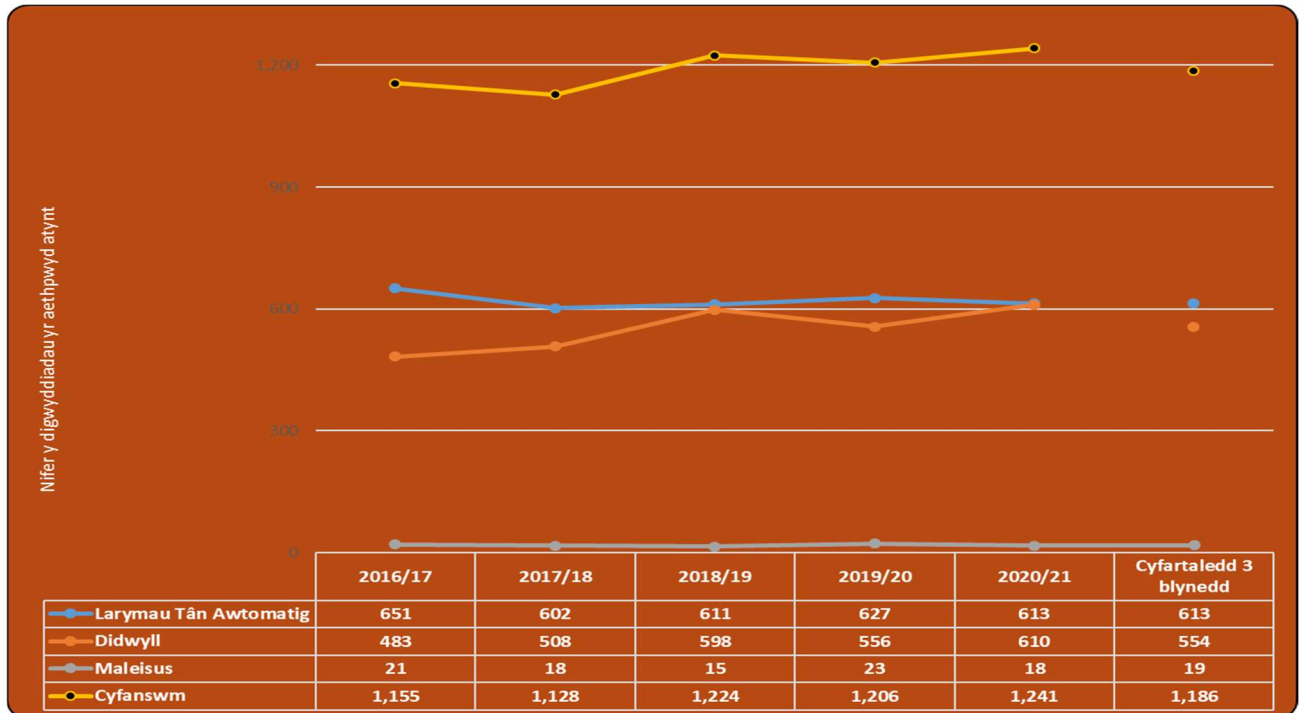
Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Categori Blwyddyn Lawn	Cyfraddaeth
Yr holl brif danau bwriadol	2020-21	42	46			88	↓
	2019-20	43	66			109	19.3%
Yr holl danau damweiniol	2020-21	183	171			354	↓
	2019-20	195	201			396	10.6%

Mae cymariaethau gyda'r flwyddyn flaenorol a'r cyfartaledd 3 blynedd i'w gweld yn y golofn dde yn y tabl.

4.0 Galwadau Diangen

4.1 Aethpwyd at 1,241 o alwadau diangen yn ystod hanner cyntaf 2020/21, sef 2.9% yn fwy nag yr aethpwyd atynt y llynedd a mwy nag unrhyw flwyddyn ers 2016/17. Cafwyd mymryn o ostyngiad mewn Larymau Tân Awtomatig ond cafwyd cynnydd o 9.7% mewn galwadau diangen didwyll o gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Cafwyd gostyngiad o 21.7% mewn galwadau diangen maleisus

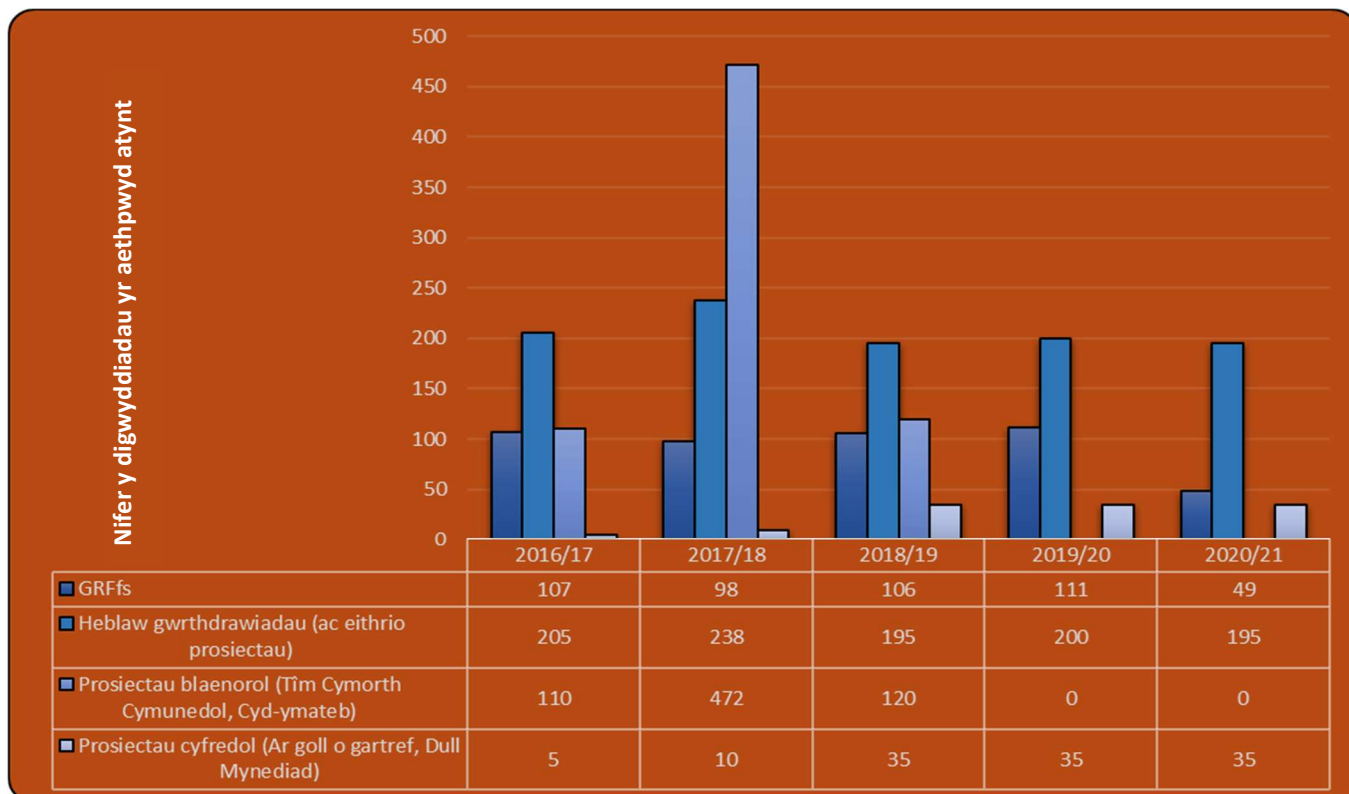
Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Blwyddyn Lawn		Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	
Cyfanswm y galwadau diangen	2020-21	627	614			1,241	↑ 2.9%	1,186	↑ 4.6%
	2019-20	573	633			1,206			
Larymau tân awtomatig	2020-21	282	331			613	↓ 2.2%	613	→ 0%
	2019-20	288	339			627			
Galwadau diangen didwyll	2020-21	328	282			610	↑ 9.7%	554	↑ 10.1%
	2019-20	273	283			556			
Maleisus	2020-21	17	1			18	↓ 21.7%	19	↓ 5.2%
	2019-20	12	11			23			

Mae cymariaethau gyda'r flwyddyn flaenorol a'r cyfartaledd 3 blynedd i'w gweld yn y golofn dde yn y tabl.

5.0 Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig

5.1 Cafwyd gostyngiad o 19.4% mewn digwyddiadau gwasanaeth arbennig yn ystod hanner cyntaf 2020/21 o gymharu â'r un cyfnod y llynedd. Y gostyngiad mwyaf arwyddocaol oedd y gostyngiad o bron i 56% a welwyd yn nifer y gwrthdrawiadau traffig ar y ffordd.

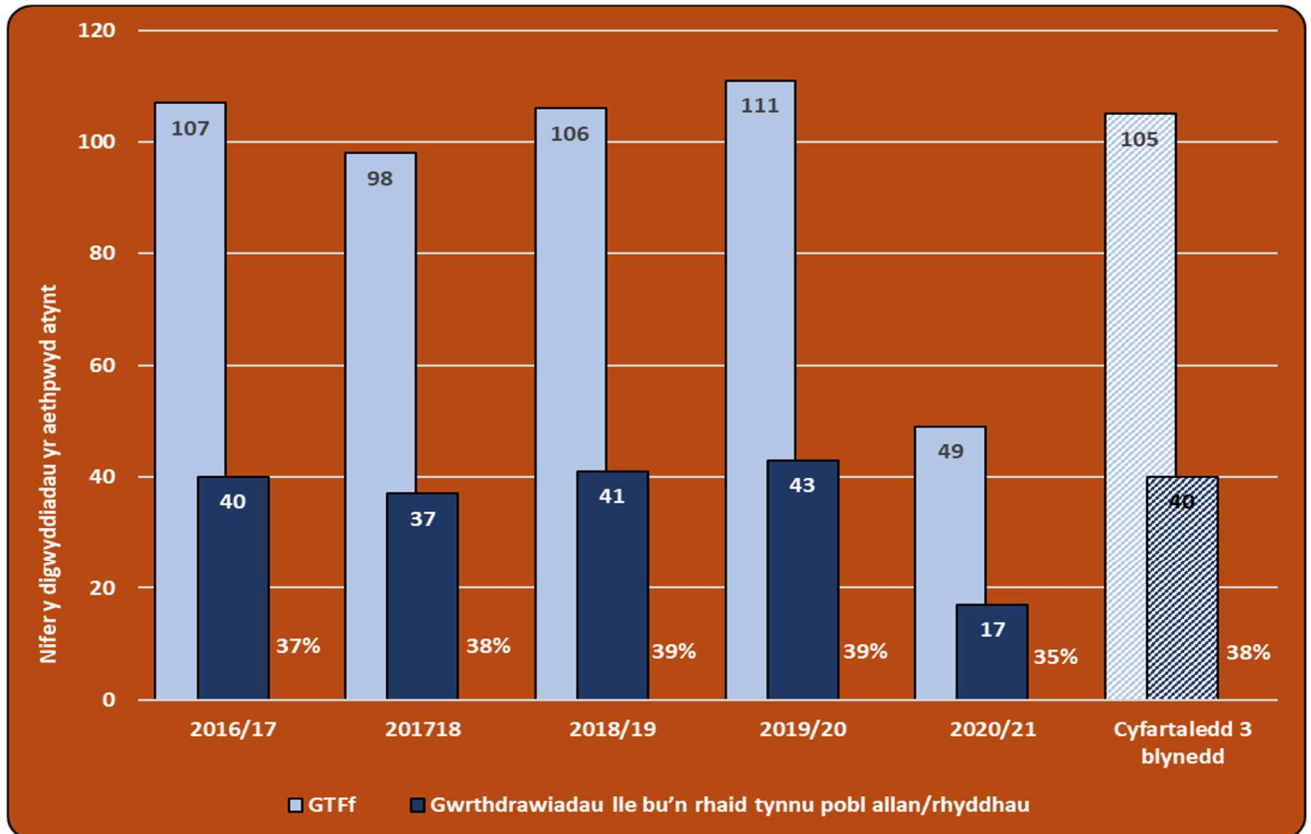
Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Blwyddyn Lawn		Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	
Cyfanswm y digwyddiadau gwasanaeth arbennig	2020-21	98	181			279	↓ 19.4%	540	↓ 48.3%
	2019-20	171	175			346			
Gwrthdrawiadau traffig ar y ffordd	2020-21	17	32			49	↓ 55.9%	105	↓ 53.3%
	2019-20	53	58			111			
Heblaw gwrthdrawiadau traffig ar y ffordd	2020-21	81	149			230	↓ 2.1%	435	↓ 47.1%
	2019-20	118	117			235			

Mae cymariaethau gyda'r flwyddyn flaenorol a'r cyfartaledd 3 blynedd i'w gweld yn y golofn dde yn y tabl.

6.0 Gwrthdrawiadau Traffig ar y Ffyrdd a Thynnu Pobl Allan/Rhyddhau

- 6.1 Yn achos 35% o'r 49 o wrthdrawiadau traffig ar y ffyrdd a fynychwyd yn ystod hanner cyntaf 2020/21 roedd yn rhaid i'r Gwasanaeth ddefnyddio offer i dynnu o leiaf un claf allan o'r cerbyd.
- 6.2 Cafwyd anafusion yn achos 24 o'r 49 o wrthdrawiadau traffig ar y ffyrdd, gyda mwyafrif yr anafusion yn dioddef mân anafiadau.

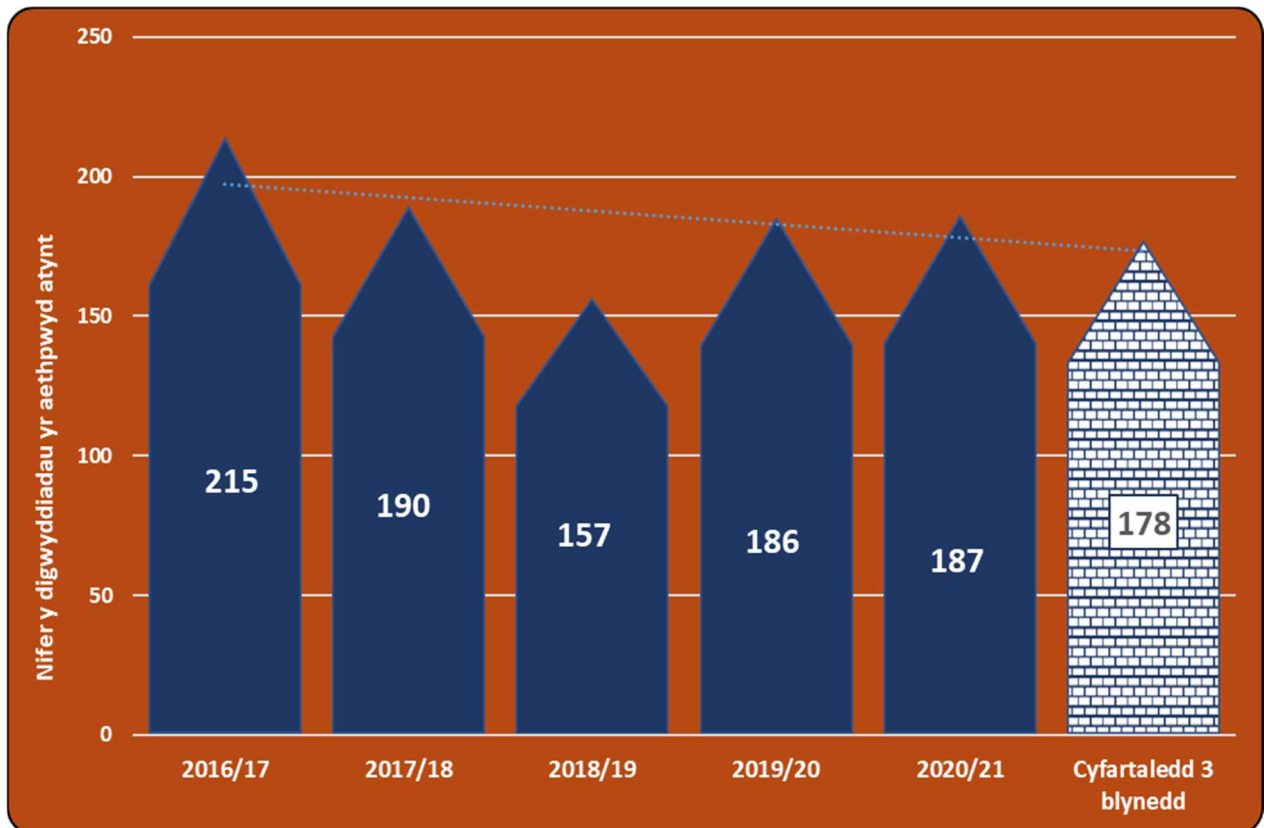

<p>49 o wrthdrawiadau traffig ar y ffyrdd</p> <p>24 o ddigwyddiadau pryd cafodd pobl anaf</p> <p>17 o ddigwyddiadau lle bu'n rhaid tynnu pobl allan / eu rhyddhau</p>	Difrifoldeb yr Anaf*	Nifer y Bobl
	Archwiliad Rhagofalus	3
	Cymorth Cyntaf	3
	Mân anafiadau	16
	Anafiadau difrifol	9
	Marwolaeth	3
<p>*Cofnodir anafiadau oherwydd gwrthdrawiadau traffig ar y ffyrdd – pan ydynt ar gael – yn yr IRS yn yr un categorïau ag anafiadau tân.</p>		

7.0 Monitro mewn perthynas ag Amcan Gwella a Llesiant A: Cefnogi pobl i atal tanau damweiniol mewn cartrefi ac aros yn ddiogel os yw tanau o'r fath yn digwydd.

7.1 Fe aeth y Gwasanaeth at 187 o danau damweiniol mewn anheddau yn ystod hanner cyntaf 2020/21, sef lefel debyg i'r hyn a welwyd yn ystod hanner cyntaf 2019/20 (186 o danau damweiniol mewn cartrefi). Er ei bod hi'n siomedig gweld bod nifer y tanau damweiniol mewn cartrefi yn uwch na'r cyfartaledd tair blynedd, dim ond mymryn o gynnydd a welwyd.

Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Blwyddyn Lawn		Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	
Tanau damweinio l mewn cartrefi	2020-21	104	83			187	↑ 0.5%	178	↑ 5.0%
	2019-20	98	88			186			

Mae cymariaethau gyda'r flwyddyn flaenorol a'r cyfartaledd 3 blynedd i'w gweld yn y golofn dde yn y tabl.

8.0 Marwolaethau ac anafusion oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi

- 13 Ni chofnodwyd ychwaneg o farwolaethau nac anafiadau difrifol o ganlyniad i danau damweiniol mewn cartrefi yn ystod ail chwarter 2020/21. Mae nifer y mân anafiadau yr un fath â'r flwyddyn flaenorol. Tra bod nifer yr archwiliadau rhagofalus wedi cynyddu o 9 i 18, gostyngodd nifer y bobl a oedd angen cymorth cyntaf yn y fan a'r lle o 22 i 11.

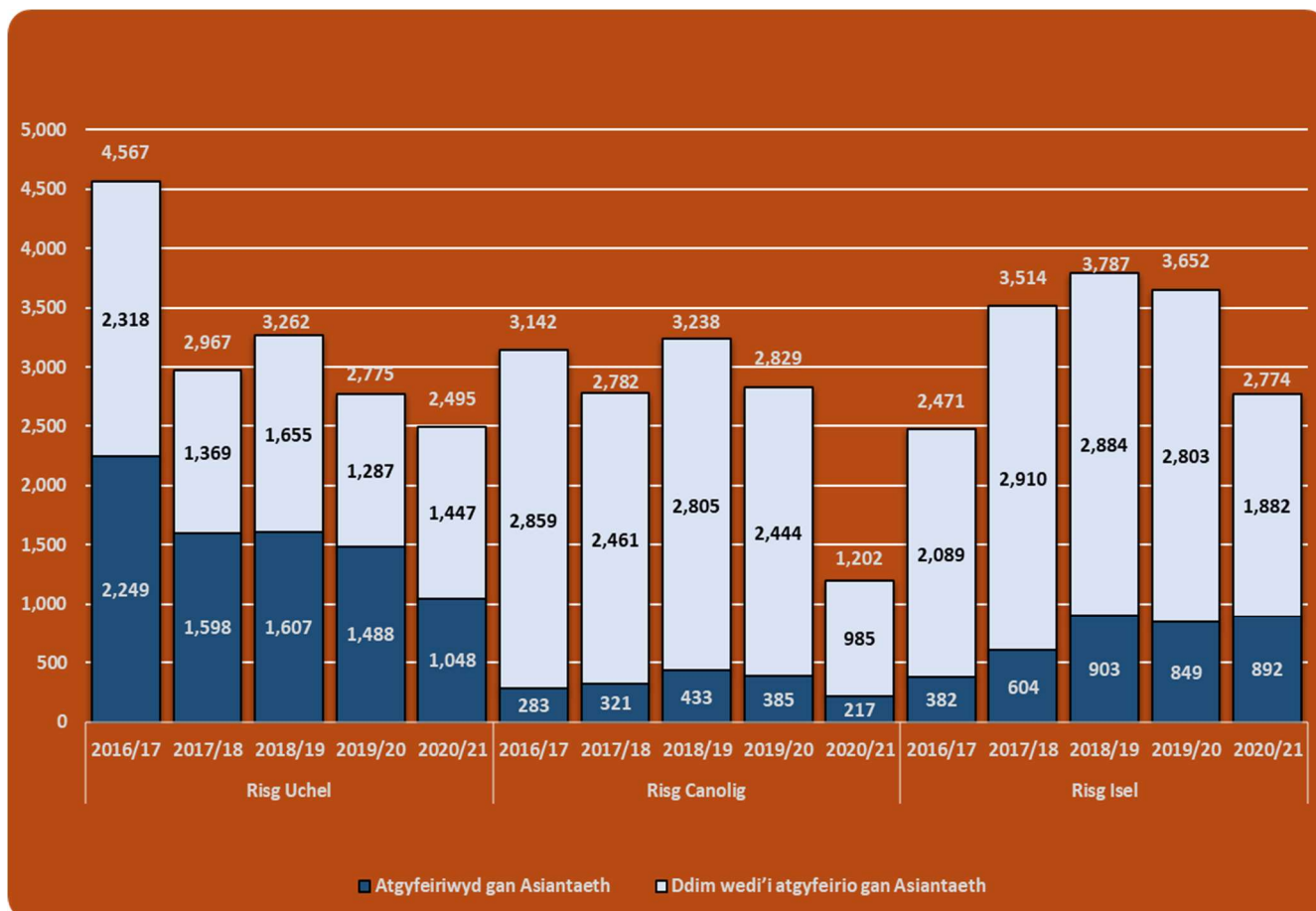
Difrifoldeb yr anaf	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Archwiliad rhagofalus	29	20	8	9	18
Cymorth cyntaf	16	10	11	22	11
Mân anafiadau	12	23	8	12	12
Anafiadau difrifol	4	2	0	3	0
Marwolaeth	3	1	2	1	3
Cyfanswm	64	56	29	47	44

Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Blwyddyn Lawn		Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	
Anafiadau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	2020-21	26	15			41		43	↓ 3
	2019-20	32	14			46	↓ 5		
Marwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	2020-21	3	0			3			↑ 2
	2019-20	1	0			1			

9.0 Archwiliadau Diogel ac Iach

9.1 Cwblhawyd 6,471 o archwiliadau Diogel ac Iach yn ystod y cyfnod hwn, ac o'r rhain roedd 2,157 (33%) o ganlyniad i atgyfeiriad gan asiantaeth bartner.

Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Blwyddyn Lawn		Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	
% o'r holl Archwiliadau Diogel ac Iach a gynhaliwyd ac a atgyfeiriwyd gan sefydliad sy'n bartner i ni	2020-21	30%	37%			33%			
	2019-20	28%	31%			29%	↑ 4pp	28%	↑ 5pp

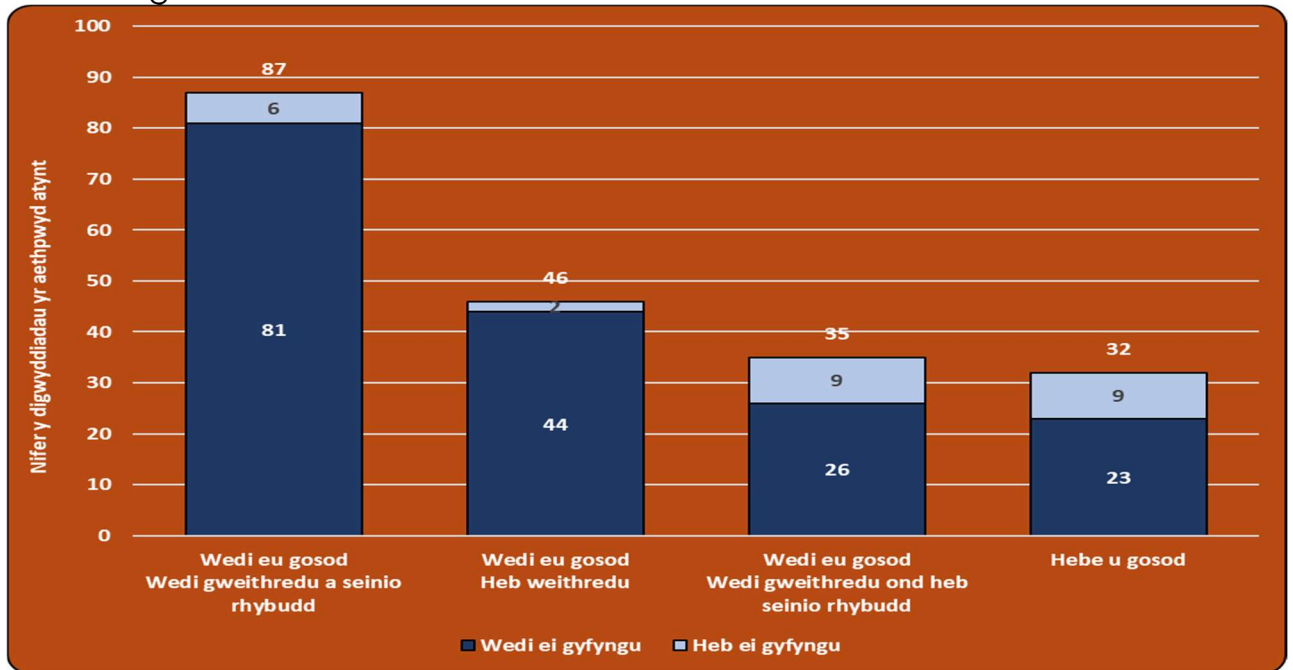
Mae cymariaethau gyda'r flwyddyn flaenorol a'r cyfartaledd 3 blynedd i'w gweld yn y golofn dde yn y tabl.

10.0 Larymau mwg - Tanau Mewn Cartrefi

10.1 Roedd synwryddion Mwg/Gwres yn bresennol yn achos mwyafrif y tanau a fynychwyd mewn cartrefi, er na wnaethant weithredu ar bob achlysur; yn achos 32 o'r tanau hyn nid oedd synhwyrdd yn bresennol.

10.2 O'r 200 o danau a fynychwyd mewn cartrefi (damweiniol a bwriadol) llwyddwyd i gyfyngu 174 ohonynt i'r ystafell lle cychwynnodd y tân, neu'r eitem a aeth ar dân yn y lle cyntaf, neu achoswyd difrod gwres/mwg yn unig.

Categori	Blwyddyn	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Blwyddyn lawn		Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	
						2020-21	2019-20	2020-21	2019-20
Larwm mwg yno, wedi canu ac wedi rhoi rhybudd	2020-21	50	37			87	↓ 10.3%	87	→ 0.0%
	2019-20	55	42			97			
Larwm mwg heb ganu	2020-21	23	23			46	→ 0.0%	45	↑ 2.2%
	2019-20	18	28			46			
Larwm mwg yno, wedi canu ond heb roi rhybudd	2020-21	19	16			35	↓ 2.8%	34	↑ 2.9%
	2019-20	22	14			36			
Dim larwm mwg yno	2020-21	17	15			32	↑ 39.1%	27	↑ 18.5%
	2019-20	12	11			23			

Mae cymariaethau gyda'r flwyddyn flaenorol a'r cyfartaledd 3 blynedd i'w gweld yn y golofn dde yn y tabl.

Geirfa

Tanau	Mae pob tân yn cael ei roi o fewn un o dri chategori, sef prif danau, tanau eilaidd neu danau simnai.
Prif Danau	Dyma danau nad ydynt yn danau simnai, ac sy'n digwydd mewn unrhyw fath o adeilad (ac eithrio adfail), cerbydau, carafanau ac ôl-gerbydau, storfeydd y tu allan, gweithfeydd a pheiriannau, eiddo amaethyddol a choedwigoedd, ac adeileddau eraill y tu allan, megis pontydd, blychau postio, twneli ayyb. Mae tanau yn unrhyw le yn brif danau os oes anafusion, achub neu ddianc, felly hefyd danau yn unrhyw le yr aeth pum neu ragor o beiriannau tân atynt.
Tanau Eilaidd	Tanau eilaidd yw tanau nad ydynt yn danau simnai nac yn brif danau. Nid yw tanau eilaidd yn golygu anafusion, achub neu ddianc, a bydd pedair neu lai o beiriannau tân wedi mynd atynt. Fel arfer, tanau eilaidd yw tanau sy'n digwydd mewn lleoliadau megis tir agored, coed unigol, ffensys, polion telegraff, sbwriel a chynwysyddion sbwriel (ond nid banciau papur, a fyddai'n cael eu hystyried - yn yr un modd ag eiddo amaethyddol neu goedwigoedd - yn brif danau), dodrefn y tu allan, goleuadau traffig ayyb.
Tanau Simnai	Dyma danau mewn adeiladau sydd wedi'u meddiannu, lle mae'r tân wedi ei gyfyngu i'r simnai ei hun, hyd yn oed os oes gwres neu ddifrod oherwydd mwg yn ymestyn y tu hwnt i'r simnai ei hun. Nid yw tanau simnai'n golygu anafusion, achub neu ddianc, a bydd pedair neu lai o beiriannau tân wedi mynd atynt.
Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig	Dyma ddigwyddiadau lle nad oes tân, a lle mae angen peiriant neu swyddog, ac maent yn cynnwys: a) Argyfyngau lleol e.e. llifogydd, digwyddiadau traffig ar y ffyrdd, achub pobl, gwneud sefyllfa 'yn ddiogel' ayyb; b) Trychinebau mawr; c) Digwyddiadau domestig e.e. dŵr yn gollwng, pobl wedi eu cloi i mewn neu allan ayyb; ch) Trefniadau o flaen llaw i fynd i ddigwyddiadau, a allai gynnwys darparu cyngor ac archwiliadau.
Galwadau diangen (cyfarwyddyd cyffredinol)	Pan fo'r GTA yn mynd i leoliad lle credir bod digwyddiad, ond o gyrraedd gwelir nad oes digwyddiad o'r fath yn bodoli neu wedi bodoli. Sylwer: os bydd y peiriant yn cael 'ei droi'n ôl' gan yr Ystafell Reoli cyn cyrraedd y digwyddiad, ni chyfrifir ei fod wedi troi allan, ac nid oes angen adrodd yn ei gylich.
Galwadau diangen – Maleisus	Dyma alwadau a wneir gyda'r bwriad o gael y GTA i fynd i ddigwyddiad nad yw'n bodoli, gan gynnwys rhai bwriadol a lle amheuir eu bod yn falseisus.
Galwadau diangen – Didwyll	Dyma alwadau a wneir yn ddiwyll pan gredir bod y GTA yn wir yn mynd at dân neu ddigwyddiad gwasanaeth arbennig.
Galwadau diangen – larymau tân awtomatig	Dyma alwadau a ddaw gan larwm mwg ac offer diffodd tân. Maent yn cynnwys larwm yn canu trwy ddamwain neu pan fod larwm yn canu a rhywun yn galw'r GTA fel mater o drefn oherwydd trefniant sefydlog, h.y. heb 'benderfyniad', er enghraifft gan ganolfan alwadau diogelwch neu rywun wedi ei enwebu o fewn sefydliad).